

Europeisk integrasjon og de fire friheter

- Romtraktaten (1957)
 - fri bevegelse av varer, kapital, tjenester og personer (arbeidskraft)
 - Det var Italia – som da sendte mange arbeidere til Belgia og Frankrike – som aktivt fremmet retten til fri bevegelse for personer i forhandlingene
- Fri bevegelse er en *individuell rettighet*, som regnes som kjernen i “EU-borgerskap”.
- Vi nordmenn har denne rettigheten gjennom EØS-avtalen og deltakelse på det indre marked, selv om vi ikke er EU-borgere
- Council Regulation 1612/68 of 15 October 1968: fri bevegelse for familiemedlemmer “irrespective of nationality”
 - Fra retten til fri bevegelse kan man altså avlede en rett til familiegjenforening – selv om de ikke selv er fra EU

Omfang I

- Bredere definisjon av familien enn i norske regler
 - Familiegjenforening med familie i direkte slektslinje: både barn opp til 21 år, foreldre, besteforeldre av begge ektefeller
- Færre krav å oppfylle: kun de som står i Direktiv 2004/38/EC art. 10(2)
 - Ikke inntektskrav tilsvarende det norske
 - Men - kan ikke være proforma-ekteskap
 - Mer fleksible dokumentasjonsregler

Omfang II

- EU/EØS-rettigheter til familiegjeningforening må 'aktiveres'
 - Normalt ved utøvelse av fri bevegelse for arbeid/studier i et annet europeisk land
 - Men også ved utøvelse av andre typer friheter: om man yter service over landegrensene (jfr *Carpenter*, 2002)
 - EU-borgere (men ikke nordmenn) kan nå også noen ganger aktivere disse rettighetene uten å flytte på seg eller utøve økonomisk aktivitet, dersom muligheten til opphold i EU er truet (jfr *Zambrano*, 2011)
- I andre tilfeller omfattes man isteden av nasjonale familieinnvandringsregler. I de fleste land er disse reglene strengere enn EU-reglene.

Logikk og utvikling I

- Disse rettighetene har i stor grad blitt utviklet gjennom rettspraksis ved EU-domstolen i Luxembourg, og gjennom ulike direktiver (som til dels har inkorporert rettspraksis)
 - Gjeldende: Direktiv EC/2004/38, bindende for Norge via EØS-avtalen
- Utgangspunktet: ikke-diskrimineringslogikk
 - Roma-traktaten art. 48: *Such freedom of movement shall entail the **abolition of any discrimination based on nationality** between workers of the Member States as regards employment, remuneration and other conditions of work and employment*

Logikk og utvikling II

- Nå: ikke-restriksjonslogikk

- EU-domstolen har forsøkt å fjerne restriksjoner på fri bevegelse – inkludert restriksjoner på familiegjenforening
- Samme rett til familiegjenforening ved hjemkomst til eget land etter å ha jobbet ute (jfr. *Surinder Singh*, 1992); også dersom man er arbeidsledig etter retur (*Eind*, 2007)
- Også rett til familiegjenforening i annet EU-land dersom det utenlandske familiemedlemmet ikke i utgangspunktet hadde lovlig opphold i EU, og ved familieetablering (*Metock*, 2008)
- Men: man må ha utøvd retten til å arbeide eller studere i et annet land – dobbelt statsborgerskap i seg selv er ikke nok (*McCarthy*, 2011)

Meanwhile...

- Samtidig har flere europeiske land innført strengere regler for familieinnvandring i nasjonale regelverk
- Eksempler:
 - Inntektskrav er nå innført i alle europeiske land. Spesielt høye og/eller komplekse inntektskrav i Norge og Storbritannia
 - Alderskrav bl.a. i Danmark
 - Integreringstester (Nederland..)

Forskjellsbehandling snudd på hodet?

- Paradoks:
 - Utvikling av strengere regler for familiegjennforening i nasjonal lovgiving
 - Fokus på å fjerne restriksjoner på fri bevegelse, inkludert hindre for familiegjennforening, for EU-borgere

=> Dette fører til såkalt «reverse discrimination» på familiegjennforeningsfeltet: EU-borgere behandles bedre enn nasjonale borgere
- Dette er bakgrunn for at mange benytter seg av mulighetene til å flytte til f.eks. Sverige, og aktiverer disse rettighetene
 - Mange danske «kjærlighetsflyktninger» i Øresund, flere nordmenn flytter til Strømstad
 - Viktig å forstå at det ikke har noe å gjøre med Sveriges regelverk – som nordmann kunne man like gjerne flyttet til Danmark!

Kontrovers I

- Flere stater mener at familier ‘misbruker’ EU-regelverket når de ‘med vilje’ benytter seg av det for å omgå strenge nasjonale regler
 - Storbritannia har hevdet at *Metock* åpner for ulovlig innvandring, Nederland har argumentert for å endre direktivet. Oppfatning om at mange saker under EU-regelverket er proforma-ekteskap i Irland.
- Andre land har derimot endret egne regler slik at borgerne deres skal stille likt som EU-borgere i familieinnvandringsøknader
 - Eks: Luxembourg og Ungarn

Kontrovers II

- EU-kommisjonen understreker at det *ikke* er misbruk av reglene så lenge utøvelsen av fri bevegelse og familieforholdene er reelle
 - EU-retten har en ganske definisjon av proforma der det å oppnå en innvandringsstillatelse er *eneste* grunn for ekteskapet
- EU-domstolen mener at det er opp til statene å få slutt på forskjellsbehandling, a priori ved å liberalisere egne regler
 - “Any difference in treatment between those Union citizens and those who have exercised their right of freedom of movement, as regards the entry and residence of their family members, **does not therefore fall within the scope of Community law**... Moreover, **it should be recalled that all the Member States are parties to the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms** signed in Rome on 4 November 1950, which enshrines in Article 8 the right to respect for private and family life.”

Hva nå?

- Ganske usannsynlig at EU-reglene endres – men mer oppmerksomhet rundt proformaekteskap og ‘misbruk’
- Det oppleves av mange som urettferdig at de skal stille svakere enn borgere fra andre land når de ønsker å gjenforenes med familie
- Burde man tenke gjennom hvorvidt strenge regler om inntektskrav m.v. fungerer som de skal?